

Silmätautien erikoisalan lääkäripalveluiden hankinta

HAL 29.08.2022 § 113
3244/00.02.01/2022

Valmistelija

Vs. johtajaylilääkäri Tuula Rajaniemi ja hallintolakimies Vilma Kiilunen

Silmätautien tilanne sairaanhoitopiireissä kautta maan on vuosia ollut vaikea. Valtaosa silmälääkäreistä toimii julkisella sektorilla osa-aikaisessa virassa. Soiten silmätaudeilla on kolme erikoislääkärin vakanssia, joista yksi on ylilääkärin ja kaksi erikoislääkärin virkaa. Näissä on viime vuosina ollut kolme henkilöä yhteensä 1,25 työpanoksella. Tämän lisäksi Soitessa on kaksi leikkaavaa lääkäriä käynyt omilla sopimuksilla noin kerran kuussa ja kaksi erikoislääkäriä tuntisopimuksilla yhteensä noin 6 työpäivää/kk. Eli ostopalveluillakin päästään vain 1,5 lääkärin työpanokseen, joka on 50 % virkapohjasta. Kansallinen keskussairaaloiden erikoistuvien lääkäreiden pula on siten myös saavuttanut meidät.

Silmätautien hoitotakuussa pysyminen on ollut lääkäriresurssivajeen takia huolena jo useiden vuosien ajan. Hoitotakuuseen kuuluvassa lähetejonossa on 602 potilasta (tilanne 18.8.22). Näistä potilaista yli 180 vuorokautta odottavia on elokuun tilaston mukaan 12 % (71 potilasta). Alle 90 pv odottavia on 303 ja 91-180 pv odottavia 228. Lähetteen määrä on pysynyt ennallaan tänä vuonna, vuoden 2021 saapui 2408 lähetettä. Kontrollipotilaita on jonossa 991, joista 585 on yli hoitotakuun. Leikkausjono on 291, näistä kaihileikkauksia 176, jotka kaikki ovat hoitotakuussa. Silmätautien osalta on huomioitava se, että hoitokeinot ovat laajentuneet ja muuttuneet merkittävästi. Sokeuttavista sairauksista kaihi ei ole lainkaan sen merkittävin.

Nyt kesän aikana silmätautien ylilääkäri on irtisanoutunut syyskuun alusta alkaen. Tällöin lääkäriresurssi vähentyy dramaattisesti. Silloin Soitessa on enää 0,8 lääkärin työpanos kolmesta virkapohjasta. Olemme selvittelleet yhteistyömahdollisuuksia Tervian ja eräiden lähisairaanhoitopiirien kanssa, mutta heillä ei tässä aikataulussa ole mahdollisuutta auttaa tilanteessa.

Ainoaksi vaihtoehdoksi on jäänyt yhteistyö yksityissektorin kanssa. Vaihtoehtoisia markkinoilla olevia palveluntuottajia on selvitetty. Tilanne edellyttää nopeaa ja välitöntä sopimista. Tiedustelumme pohjalta olemme saaneet Coronarialta tarjouksen lääkäripalveluiden kokonaisulkoistuksesta vuoden 2023 loppuun. Sopimukseen kuuluva palvelupäällikkö yhteensovittaa Soiten ja Coronarian toiminnan. Keskeinen ja merkittävä osa Coronarian tarjouksessa on se, että he sitoutuvat saattamaan kaikki hoitojonot lakisääteiselle tasolle sopimuskauden loppuun mennessä. Olemassa oleva hoitaja- ja laiteresursointi on riittävä ja nämä jäävät Soiten vastattavaksi.

Sopimus tulee nostamaan silmätautien kokonaiskustannuksia myös sen vuoksi, että hoitajoina olevien potilaiden hoidon saattaminen

ajan tasalle nostaa käyntimääriä. Coronarian laskutus perustuu olemassa olevaan Soiten suoriteperusteisen laskutuksen kuntahinnastoon. Esim. lääkärillä käynnistä, joka on potilaan ensikäynti tai konsultaatio, maksetaan Coronarialle 92 % Soiten kunnilta perimästä palveluhinnaston mukaisesta kuntahinnasta. Vaativimmissa käynneissä prosenttiosuus on selvästi matalampi, koska niihin liittyy enemmän hoitohenkilökunnan tekemiä ennakkotutkimuksia ja -valmistelua.

Väestön ikääntyessä ja silmätautien hoidon kehittyminen on lisännyt viime vuosina merkittävästi hoidon tarvetta. Omaa lääkäriyövoimaa on jatkuvasti ollut vaikea rekrytoida ja sen vuoksi vajetta on täytetty useilla ostosopimuksilla. Nyt yllättäen lääkäriresurssi on romahtanut niin pieneksi, että se muodostaa potilasturvallisuus riskin. Potilaiden hoidosta merkittävä osa on hoitotakuun ulkopuolella ja virka-aikaisten lääkäripalveluiden varmistaminen on välttämätöntä päivystävässä keskussairaalassa.

Lääkäripalvelun kokonaisulkoistuksen sijaan tavoitteena on edelleen lisätä virkalääkärityön osuutta niin, että erikoisala voitaisiin Soitessa jatkossa hoitaa omana virkalääkärityönä. Lisäksi kartoitetaan yhteistyön mahdollisuutta toisen hyvinvointialueen ja erikoissairaanhoidon yksikön kanssa. Valmistelun aikana on selvitetty Tervian mahdollisuus tarjota silmälääkärityöpanosta Kokkolaan, mutta Tervialla ei ole tarvittavia resursseja käytettävissään silmätaudeilla.

Hallitukselle esitetään suorahankintana hankittavan silmälääkärien erikoisalan lääkäripalveluita Coronarialta aikavälillä 15.9.2022-31.12.2023. Suorahankinnan arvo on noin 1 M euroa. Suorahankinta perustuu julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 40 §:n 2 mom. 4 kohdan mukaiseen äärimmäiseen kiireeseen, kuten edellä on selostettu ja joka tässä tapauksessa liittyy riittävän potilasturvallisuuden varmistamiseen. Kyseisen toiminnan alati jatkuvan tarpeen vuoksi hankinnassa ei ole mahdollista noudattaa hankintalaissa asetettuja määräaikoja ilman, että potilasturvallisuus merkittäväällä tavalla vaarantuisi. Suorahankinnasta tehdään EU suorahankintailmoitus.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitusta on informoitu asiasta 15.8.2022 pidetyssä kokouksessa.

Sopimusluonnos on oheisaineistona.

Toimitusjohtajan esitys

Hallitus päättää

1. hankkia silmätautien erikoisalan lääkäripalvelut määräaikaisesti 15.9.2022 – 31.12.2023 Coronaria Silmäklinikka Oy:ltä oheismateriaalina olevan sopimusluonnoksen mukaisesti,
2. valtuuttaa hyvinvointialuejohtajan sekä johtajaylilääkärin allekirjoittamaan ko. sopimuksen ja tekemään sitä koskevat teknisuonteiset korjaukset ja
3. saattaa hankinnan aluehallituksen hyväksyttäväksi ennen sopimuksen allekirjoittamista.

Päätös

Hallitus hyväksyi kohdat 1.-3.